

YTTRANDE

2017-06-27

FRA beteckning
20 400:3587/17:2Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Er handläggare

Ert datum

Er beteckning

2017-03-22

Fi2017/01289/DF

FRA handläggare
Kári Ólafsson

FRA föreg. datum

FRA föreg. beteckning

**Yttrande med anledning av betänkande digitalforvaltning.nu (SOU
2017:23)**

Försvarets radioanstalt (FRA) har, från de utgångspunkter myndigheten har att beakta, följande synpunkter på betänkandet digitalforvaltning.nu (SOU:2017:23).

Sammanfattning

Det är viktigt att informationssäkerhet utgör en integrerad del av arbetet med nationella digitala tjänster och beaktas genom hela processen d.v.s. såväl vid utveckling och införande som vid förvaltning av tjänsterna.

FRA bör undantas från kravet att skicka elektroniska försändelser till enskilda och företag. FRA bör vidare undantas från kravet att erbjuda elektronisk kommunikation i sina kontakter med enskilda.

FRA:s synpunkter nedan följer betänkandets disposition.

FRA

1 Författningsförslag

FRA noterar en språklig diskrepans mellan författningsförslagen i avsnitt 1.4 och 1.5. I förslaget som presenteras i avsnitt 1.4 används genomgående begreppen *enskilda* och *företag*. Begreppet *enskilda* torde innefatta företag. I författningsförslaget under avsnitt 1.5 används enbart begreppet *enskilda*. Av författningskommentaren framgår dock att även företag är avsedda att omfattas. Det bör förtydligas vad som avses.

1.4 Förslag till förordning om infrastruktur för säkra elektroniska försändelser

Det framgår inte av 2 § vem som beslutar om undantag från rätten att få elektroniska försändelser eller hur bestämmelsen förhåller sig till 3 §. Såsom FRA uppfattar förslaget innebär ett undantagsbeslut av regeringen enligt 3 § att rätten att få elektroniska försändelser enligt 2 § på samma gång inskränks. De aktuella bestämmelserna bör förtydligas för att undanröja oklarheter vid tillämpningen av bestämmelserna i denna del.

FRA bör undantas från skyldigheten att skicka elektroniska försändelser till enskilda och företag.

FRA noterar att de myndigheter som bedömer att de bör undantas från skyldigheten enligt 3 § behöver anmäla behov av undantag för regeringsbeslut inför den föreslagna förordningens ikraftträdande den 1 juli 2018.

1.5 Förslag till förordning ändring i förordningen (2003:770) om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte

FRA bör undantas från skyldigheten att erbjuda elektronisk kommunikation i sin kontakt med enskilda. Det bör även införas en uttrycklig undantagsbestämmelse för det fall det av t.ex. säkerhetsskäl inte är lämpligt med elektronisk kommunikation.

4.3.2 Informationssäkerhet

FRA vill påtala vikten av informationssäkerhet vid implementering av de förslag som lämnas i betänkandet. Informationssäkerhet måste utgöra en integrerad del av arbetet med nationella digitala tjänster och beaktas genom hela processen d.v.s. såväl vid utveckling och införande som vid förvaltning av tjänsterna.

Mot bakgrund av att förslagen i betänkandet innebär en utbyggnad av samhällsviktiga system, vill FRA informera om myndighetens ansvar inom informationssäkerhetsområ-

FRA

det enligt 4 § förordning (2007:937) med instruktion för Försvarets radioanstalt, av vilken framgår följande.

FRA ska ha hög teknisk kompetens inom informationssäkerhetsrådet. Vidare får FRA efter begäran stödja sådana statliga myndigheter och statligt ägda bolag som hanterar information som bedöms vara känslig från sårbarhetssynpunkter eller i ett säkerhets- eller försvarspolitiskt avseende. FRA ska särskilt kunna

1. stödja instanser vid nationella kriser med it-inslag,
2. medverka till identifiering av inblandade aktörer vid it-relaterade hot mot samhällsviktiga system,
3. genomföra it-säkerhetsanalyser, och
4. ge annat tekniskt stöd.

FRA har även i uppdrag att fortsatt utveckla och på begäran kunna placera ut tekniska detekterings- och varningssystem (TDV) vid de mest skyddsvärda verksamheterna bland statliga myndigheter och statligt ägda bolag som hanterar information som bedöms vara känslig från sårbarhetssynpunkter eller i ett säkerhets- eller försvarspolitiskt avseende.¹ TDV upptäcker, identifierar och varnar för förekomst eller förberedelse av it-angrepp.

Svenska myndigheter måste kunna kommunicera känslig information på ett säkert sätt. Därför behövs säkra kryptografiska funktioner för exempelvis telefoni, mobiltelefoni och datakommunikation. FRA har till uppgift enligt 17 § förordning (2015:1053) om totalförsvar och höjd beredskap att tilldela säkra kryptologiska funktioner till de myndigheter Myndigheten för samhällsviktig verksamhet beslutar ska ha sådana funktioner.

4.4.3 Behovet av styrning och uppföljning

FRA instämmer i utredningens slutsats att det är olämpligt och opraktiskt att regeringen i detalj föreskriver hur myndigheters arbete med digitalisering ska bedrivas. FRA anser att det bör ankomma på respektive myndighet att bedöma om elektronisk kommunikation i enlighet med förslaget är lämpligt. Sådan kommunikation kan vara olämplig med hänsyn till exempelvis myndigheters verksamhetskaraktär eller säkerhetsskäl.

Mot bakgrund av den verksamhet som FRA bedriver och de säkerhetskrav som gäller för den verksamheten bör FRA undantas från skyldigheten i förslaget till 6 § i förordningen (2003:770) om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte.

---

¹ Se Regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Försvarets radioanstalt, dnr Fö2016/00137/SUND.

6.1.3 Inför en rätt för enskilda och företag att få myndighetspost elektroniskt

Såsom anges ovan under avsnitt 1.4 är förhållandet mellan 2 och 3 §§ inte helt klart. Enligt 2 § har enskilda och företag rätt att få myndighetspost skickad till sig elektroniskt om det inte finns särskilda skäl för undantag. Av den föreslagna ordalydelsen framgår inte vem som beslutar som sådant undantag. Av 3 § framgår att myndigheter ska som avsändare teckna avtal med Skatteverket och skicka elektroniska försändelser i infrastrukturen, om inte regeringen beslutar annat. Såsom FRA uppfattar förslaget innebär ett undantagsbeslut av regeringen enligt 3 § att rätten att få elektroniska försändelser enligt 2 § på samma gång inskränks. De aktuella bestämmelserna bör förtydligas för att undanröja oklarheter vid tillämpningen av bestämmelserna i denna del.

Det kan ifrågasättas om en skyldighet att skicka myndighetspost digitalt är lämplig för myndigheter vars verksamhet i hög grad omfattas av t.ex. försvarssekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL). Detta synsätts stöds enligt FRA:s mening av vad som framgår i betänkandet. Där framgår att skäl för undantag enligt den föreslagna 2 § bl.a. är att myndighetens verksamhetskaraktär är olämplig för att använda elektronisk post i det enskilda fallet. Exempel på skäl för undantag enligt 3 § är bl.a. om det av säkerhetsskäl bedöms som olämpligt att skicka elektroniska försändelser.

Uppgifter rörande FRA:s verksamhet omfattas till stora delar av sekretess bl.a. enligt 15 kap. 2 § OSL. FRA bör därför undantas från skyldigheten att skicka myndighetspost digitalt.

Upplysningsvis kan nämnas att FRA är undantaget från kraven på elektronisk hantering av

- utgående beställningar av varor och tjänster enligt 3 § förordningen (2003:770) om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte, samt
- inkommande och utgående fakturor enligt 21 f § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring.²

---

² Se Regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Försvarets radioanstalt, dnr Fö2016/00137/SUND.

Allmänt om FRA

FRA är en civil myndighet under Försvarsdepartementet med ca 800 anställda.

FRA ska ha hög teknisk kompetens inom informationssäkerhetsområdet. FRA får efter begäran stödja sådana statliga myndigheter och statligt ägda bolag som hanterar information som bedöms vara känslig från sårbarhetssynpunkt eller i ett säkerhet- eller försvarspolitiskt hänseende. FRA ska särskilt kunna stödja insatser vid nationella kriser med it-inslag, medverka till identifiering av inblandade aktörer vid it-relaterade hot mot samhällsviktiga system, genomföra it-säkerhetsanalyser, och ge annat tekniskt stöd.

FRA bedriver – efter inriktning från regeringen, Regeringskansliet, Försvarsmakten, Säkerhetspolisen och Nationella operativa avdelningen inom Polismyndigheten – försvarsunderrättelseverksamhet riktad mot utländska förhållanden till stöd för svensk utrikes, säkerhets- och försvarspolitik samt i övrigt för kartläggning av yttre hot mot landet. Verksamheten fullgörs genom inhämtning, bearbetning och analys av information samt delgivning av underrättelser till berörda myndigheter. För att kunna bedriva försvarsunderrättelseverksamhet krävs en omfattande utvecklingsverksamhet.

Uppgifter rörande FRA:s verksamhet omfattas till stora delar av sekretess bl.a. enligt 15 kap. 2 § OSL och är till delar av synnerlig betydelse för rikets säkerhet (kvalificerat hemliga). För uppgifter i allmän handling rörande underrättelseverksamhet gäller sekretess i 95 år.

I detta ärende har chefsjuristen Michaela Dráb beslutat. I den slutliga handläggningen har också deltagit juristen Kári Ólafsson, tillika föredragande.

Försvarets radioanstalt

Michaela Dráb

Kári Ólafsson

FRASändlistaFör kännedom

Försvarsdepartementet/Sund

Försvarsdepartementet/Rättssekretariatet

Internt FRA

GD

ÖD

Chefsjurist

C Plan

Informationschefen

AC

Jim Nyberg (Cyber)

Cecilia Laurén (Cyber)

KC Rätts (Avd V/Rättskontoret)